

Spis treści

Bibliografia	XI
Wykaz skrótów	XIX
Wstęp	XXIII
Rozdział I. Aspekt realny instytucji zdolności do czynności prawnych w świetle nauk prawnych i społecznych	1
§ 1. Zagadnienia ogólne	1
§ 2. Zaburzenia psychiczne spowodowane chorobą psychiczną jako przesłanka ingerencji w zdolność do czynności prawnych..	7
§ 3. Zaburzenia psychiczne spowodowane podeszłym wiekiem	9
§ 4. Zaburzenia psychiczne spowodowane niepełnosprawnością intelektualną	14
§ 5. Rozmiar i dynamika zjawiska (potencjalnego) braku zdolności do czynności prawnych osób dorosłych	16
§ 6. Mała rodzina a zdolność do czynności prawnych	23
§ 7. Osobowość człowieka podstawą jego autonomii	27
I. Pojęcie osobowości człowieka	28
II. Kształtowanie się osobowości jednostki.....	32
III. Rozwój osobowości w poszczególnych fazach życia człowieka	35
1. „Pełna” osobowość człowieka.....	36
2. Uczestnictwo osób w podeszłym wieku	37
3. Osobowość jednostek „dewiacyjnych i trudnych”	38
4. Osobowość człowieka niemogącego samodzielnie prowadzić swych spraw	40
V. Autonomia człowieka w naukach społecznych	42
§ 8. Postawy społeczne wobec osób niemogących samodzielnie prowadzić swych spraw i ich autonomii	44
I. Wprowadzenie.....	44
II. Postawy wobec chorych psychicznie w świetle badań .	47
1. Jak określane są osoby chore psychicznie?	47

2. Przyczyny kształtowania się postaw wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.....	48
3. Przymusowe leczenie osoby cierpiącej na zaburzenia psychiczne	49
4. Dystans wobec osób chorych psychicznie	51
5. Czy choroby psychiczne przynoszą wstyd chorym i ich najbliższym?	53
6. Postrzeganie osób cierpiących na zaburzenia psychiczne jako zbiorowości	54
7. Postawy wobec osób chorych psychicznie zupełnie nie zależą od poczucia poinformowania na temat zdrowia psychicznego	54
8. Dystans wobec chorych psychicznie nie przeszkadza w deklarowaniu życzliwości wobec nich.....	55
III. Postawy wobec osób starszych niemogących samodzielnie prowadzić swych spraw	56
IV. Postawy wobec upośledzonych umysłowo.....	57
§ 9. Problemy wynikające z działań zmierzających do poszerzenia autonomii osób niemogących samodzielnie prowadzić swych spraw.....	62
I. Wprowadzenie.....	62
II. Subkultura integracji	63
III. Czy celowa i możliwa jest obrona autonomii podopiecznych?.....	65
§ 10. Uprzedzenia, stygmatyzacja, dyskryminacja i ich zwalczanie.....	66
Rozdział II. Aspekt aksjologiczny instytucji zdolności do czynności prawnych	71
§ 1. Wprowadzenie	71
§ 2. Godność człowieka	72
I. Ujęcie osobowe (ontologiczne).....	73
II. Ujęcie osobowościowe	75
III. Konstytucyjne podstawy i charakter prawny zasady godności człowieka	77
IV. Godność jako podstawa praw człowieka	79
V. Poszczególne aspekty godności a zdolność do czynności prawnych osób niemogących samodzielnie prowadzić swych spraw	80
§ 3. Równość ludzi wobec prawa i zakaz dyskryminacji a ingerencja w zdolność do czynności prawnych	87

I. Wprowadzenie – nawiązanie do postrzegania równości w naukach społecznych	87
II. Równość wobec prawa i zakaz dyskryminacji w ujęciu prawnym	88
III. Ingerencja w zdolność do czynności prawnych a równość materialna i zakaz dyskryminacji	89
IV. Rozumność i sumienie jako kryteria ingerencji w prawa podopiecznego	92
V. Wolność	94
1. Wolność w ujęciach prawnych	95
2. Wolność człowieka a jego zdolność do czynności prawnych	98
VI. Zasady pomocniczości	99
Rozdział III. Pojęcie zdolności do czynności prawnych	107
§ 1. Zarys definicji instytucji zdolności do czynności prawnych w prawie polskim i prawie wybranych krajów europejskich	107
I. Pojęcie zdolności do czynności prawnych w prawie polskim	107
II. Niemcy	109
III. Szwajcaria	111
IV. Francja	112
V. Rosja	114
VI. Estonia	114
VII. Austria	115
VIII. Anglia i Walia	116
§ 2. Miejsce instytucji zdolności do czynności prawnych w systematyce zdolności do działań prawnych	117
I. Wprowadzenie	117
II. Typologiczny charakter pojęcia zdolności do czynności prawnych	118
III. Zdolność do czynności prawnych a zdolność prawna ..	120
IV. Zdolność do czynności prawnych a systematyka czynności prawnych	125
V. Zdolność do czynności prawnych a „specjalne” zdolności czynne i możliwość dysponowania prawami i obowiązkami	128
§ 3. Zdolność do czynności prawnych jako składnik kompetencji do dokonywania czynności konwencjonalnych	130

I. Zdolność do czynności prawnych: atrybut osoby czy element konstrukcji pojęcia czynności prawnych...	130
II. Analiza zdolności do czynności prawnych jako składnika kompetencji do dokonywania czynności konwencjonalnych	132
§ 4. Zdolność do czynności prawnych jako element podmiotowości prawnej	137
§ 5. Szczególne zagadnienia zdolności do czynności o charakterze ściśle osobistym	140
§ 6. „Naturalna” (nie)zdolność do czynności prawnych?	158
I. Wprowadzenie	158
II. Przegląd wybranych ustawodawstw obcych.....	159
Rozdział IV. Ingerencja w zdolność do czynności prawnych ..	171
§ 1. Wartości leżące u podstaw ingerencji w zdolność do czynności prawnych	171
I. Wprowadzenie.....	171
II. Dobro podopiecznego	172
III. Treść dobra podopiecznego w standardach prawa międzynarodowego	178
VI. Treść zasady dobra podopiecznego w wybranych ustawodawstwach obcych	185
V. Terminowość i jawność środków służących ochronie podopiecznego	195
VI. Obiektywne czy subiektywne rozumienie dobra podopiecznego. Respektowanie życzeń i uczuć podopiecznego	198
VII. Osobiste i majątkowe składniki dobra podopiecznego .	203
1. Osobiste składniki dobra podopiecznego.....	203
2. Majątkowe składniki dobra podopiecznego	208
VIII. Interes osób bliskich podopiecznemu (małżonka, dzieci innych krewnych)	211
IX. Interes osób trzecich i interes społeczny	216
§ 2. Przesłanki ingerencji w zdolność do czynności prawnych ...	220
§ 3. Zgodność obowiązujących w Polsce norm dotyczących ingerencji w zdolność do czynności prawnych ze standardami prawa międzynarodowego i standardami konstytucyjnymi	237
I. Wprowadzenie.....	237

II. Polskie unormowanie ingerencji w zdolność do czynności prawnych a standardy konstytucyjne a standardy prawa międzynarodowego	242
1. Miejsce ingerencji w zdolność do czynności prawnych w systemie pieczy nad osobami niemogącymi samodzielnie prowadzić swych spraw	242
2. Przejrzyste rozstrzyganie konfliktu interesów chronionych w razie ingerencji w zdolność do czynności prawnych	244
3. Metody określania zakresu ingerencji w zdolność do czynności prawnych	246
Rozdział V. Ograniczenie zdolności do czynności prawnych bez ubezwłasnowolnienia – poszukiwanie rozwiązań	249
§ 1. Wstęp	249
§ 2. Pełnomocnictwo opiekuńcze	251
I. Przesłanki podmiotowe udzielenia pełnomocnictwa opiekuńczego	258
II. Forma pełnomocnictwa opiekuńczego	260
III. Jawność pełnomocnictwa opiekuńczego: jego rejestracja lub notyfikacja	262
IV. Zakres umocowania pełnomocnika opiekuńczego	266
V. Umocowanie pełnomocnika opiekuńczego do czynności ściśle osobistych	267
VI. Nadzór	270
§ 3. Kompetencje do reprezentowania podopiecznych przysługujące z mocy prawa – wykonywane przez osoby niebędące ustanowionymi na mocy orzeczenia sądu przedstawicielami ustawowymi	277
Zakończenie	285
§ 1. Aspekt realny zdolności do czynności prawnych	285
§ 2. Aspekt aksjologiczny zdolności do czynności prawnych	286
§ 3. Aspekt normatywny zdolności do czynności prawnych	286
§ 4. Ingerencja w zdolność do czynności prawnych	288
§ 5. Ograniczenie zdolności do czynności prawnych bez ubezwłasnowolnienia – poszukiwanie rozwiązań	290
Indeks rzeczowy	293